

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τίτλος Μαθήματος

Ενότητα: Κίνητρα, Αμοιβές, Τιμωρία

Ζαχαρούλα Σμυρναίου

Σχολή Φιλοσοφίας

Τμήμα Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

1.	Τα κίνητρα και η μάθηση.....	4
1.1	Κίνητρα (παρώθηση)	4
1.2	Γνωστικά κίνητρα.....	4
1.3	Θεωρίες κινήτρων.....	4
1.4	Ιεράρχηση Αναγκών: Maslow	4
1.4.1	Αυτοπραγμάτωση = αυτοαποτελεσματικότητα.....	4
1.5	Αυτο – αποτελεσματικότητα και ΜΔ (Μαθησιακές Δυσκολίες).....	4
2.	Θεωρία της απόδοσης.....	5
2.1	Απόδοση επιτυχίας και αποτυχίας	5
2.2	Έδρα ελέγχου.....	5
2.3	Θεωρία προσδοκίας	5
3.	Motivation = Expectancy x Value	5
4.	Κίνητρο επίτευξης	5
5.	Προσανατολισμοί στους στόχους.....	6
6.	Αίσθημα αβοηθησίας	6
7.	Στην πράξη.....	6
8.	Μειωμένα κίνητρα και στόχοι	6
9.	Ενίσχυση των κινήτρων	6

1. Τα κίνητρα και η μάθηση

1.1 Κίνητρα (παρώθηση)

Η επίδραση των αναγκών και των επιθυμιών στην ένταση και την κατεύθυνση της συμπεριφοράς.

1.2 Γνωστικά κίνητρα

- Κίνητρα αυτοέκφρασης
- Κίνητρα αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης
- Κίνητρα κοινωνικής συνεργασίας
- Κίνητρα που προέρχονται από φυσιολογικές ανάγκες

1.3 Θεωρίες κινήτρων

- Η θεωρία των ενστίκτων
- Η θεωρία των βιολογικών ορμών
- Η θεωρία της προσδοκίας
- Η θεωρία του Maslow
- Κίνητρα μάθησης και επίδοσης

1.4 Ιεράρχηση Αναγκών: Maslow

- Αυτοπραγμάτωση (Ανάγκες ανάπτυξης)
- Γνώση/κατανόηση (Ανάγκες ανεπάρκειας)
- Εκτίμηση
- Κατοχή και Αγάπη
- Φυσιολογικές Ανάγκες
- Ασφάλεια

1.4.1 Αυτοπραγμάτωση = αυτοαποτελεσματικότητα

Η επιθυμία του ατόμου να γίνει όλα όσα είναι ικανό να γίνει.

Χαρακτηριστικά:

1. Αποδοχή του εαυτού των άλλων
2. Αυθορμητισμός
3. Δεκτικότητα
4. Βαθείς και δημοκρατικές σχέσεις με τους άλλους
5. Δημιουργικότητα
6. Ανεξαρτησία

1.5 Αυτο – αποτελεσματικότητα και ΜΔ (Μαθησιακές Δυσκολίες)

Τα παιδιά με Μαθησιακές Δυσκολίες (ΜΔ) συνήθως έχουν χαμηλές πεποιθήσεις αυτο – αποτελεσματικότητας. Επειδή τις περισσότερες φορές συνοδεύεται από προσδοκία χαμηλής επίδοσης, συνδέεται συχνά με παραίτηση από το ακαδημαϊκό έργο, απροθυμία καταβολής περισσότερης προσπάθειας και βαθύτερης επεξεργασίας. Θέτουν χαμηλούς στόχους, τους οποίους δεν υποστηρίζουν με επιμονή και προσπάθεια. Ακόμη και αν τους επιτύχουν, γνωρίζουν πολύ καλά πως δεν έχουν μεγάλη αξία και δεν αλλάζουν τις πεποιθήσεις «μαθημένης αβοηθησίας» στις οποίες έχουν εμπλακεί (Schunk & Miller, 2002).

2. Θεωρία της απόδοσης

Τρόπος ερμηνείας της επιτυχίας ή της αποτυχίας.

Χαρακτηριστικά:

1. Εσωτερική ή εξωτερική αιτία
2. Σταθερή ή μη αιτία
3. Ελέγξιμη ή μη αιτία
4. Προσπάθεια διατήρησης θετικής αυτοεικόνας

2.1 Απόδοση επιτυχίας και αποτυχίας

Τέσσερις ερμηνείες της επιτυχίας και της αποτυχίας.

1. Ικανότητα (εσωτερικές)
2. Προσπάθεια
3. Δυσκολία έργου (εξωτερικές)
4. Τύχη

Απόδοση	Σταθερότητα	
	Σταθερός	Ασταθής
Εσωτερική	ικανότητα	προσπάθεια
Επιτυχία	είμαι έξυπνος	προσπάθησα
Αποτυχία	είμαι χαζός	δε προσπάθησα
Εξωτερική	δυσκολία έργου	τύχη
Επιτυχία	εύκολο	με βοήθησε η τύχη
Αποτυχία	δύσκολο	άτυχος

2.2 Έδρα ελέγχου

- Χαρακτηριστικό της προσωπικότητας που καθορίζει αν οι άνθρωποι αποδίδουν την ευθύνη για την αποτυχία ή την επιτυχία τους σε εξωτερικούς ή εσωτερικούς παράγοντες.
- Εξαρτάται ή διαφοροποιείται από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα ή κατάσταση.

2.3 Θεωρία προσδοκίας

- Βασίζεται στην πεποίθηση ότι οι προσπάθειες επιτυχίας των ανθρώπων εξαρτώνται από τις προσδοκίες τους για την αποκόμιση αμοιβών.
- Μοντέλο προσδοκίας-αξίας: συνδέει την πιθανότητα και την κινητοποιητική αξία της επιτυχίας με τα κίνητρα

3. Motivation = Expectancy x Value

Κινητοποίηση = Προσδοκίες x Επιθυμία (αξία επιτυχίας)

Επιθυμία και προσδοκία = υψηλή κινητοποίηση.

Προσδοκία αποτυχίας ή χαμηλή επιθυμία, χαμηλή κινητοποίηση.

4. Κίνητρο επίτευξης

- Η επιθυμία για τη βίωση επιτυχίας και για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες στις οποίες η επιτυχία εξαρτάται από την προσωπική προσπάθεια και τις ικανότητες.
- Οι μαθητές με υψηλό κίνητρο επίτευξης τείνουν να επιτυγχάνουν στα σχολικά έργα.

5. Προσανατολισμοί στους στόχους

- Στόχοι μάθησης: κινητοποίηση από την επιθυμία για απόκτηση γνώσεων και αυτό-βελτίωση (στόχοι κατάκτησης γνώσης).
- Στόχοι απόδοσης/επίτευξης: κινητοποίηση από την επιθυμία για αναγνώριση από τους άλλους.
- Επιδίωξη/προσέγγιση της επιτυχίας.
- Αποφυγή της αποτυχίας.

6. Αίσθημα αβοηθησίας

- Ό,τι και αν κάνω δεν έχει αποτέλεσμα.
- Η προσδοκία του ατόμου ότι οι ενέργειές του θα έχουν αποτέλεσμα την αποτυχία.

7. Στην πράξη

1. Ευκαιρίες επιτυχίας σε μικρά βήματα
2. Άμεση ανατροφοδότηση
3. Συνεπείς προσδοκίες
4. Επικέντρωση σε στόχους μάθησης

8. Μειωμένα κίνητρα και στόχοι

- Μειωμένη πρόθεση για μάθηση και μάλιστα για ενεργητική μάθηση
- Μειωμένο ενδιαφέρον για ό,τι σχετίζεται με σχολικά έργα
- Άρνηση ή αντίσταση στην καταβολή προσπάθειας για την ολοκλήρωση ενός έργου
- Ισχυρή πεποίθηση ότι δεν μπορούν να μάθουν ή να καταφέρουν τίποτα (μαθημένη αβοηθησία)
- Εξάρτηση από άλλους και αναζήτηση κοινωνικής ενίσχυσης
- Προτίμηση της εξωτερικής ενίσχυσης, έναντι της εσωτερικής που προκύπτει από την ικανοποιητική και επιτυχημένη επίδοση.
- Το προφίλ που παρουσιάζουν οι μαθητές με Μαθησιακές
- Δυσκολίες είναι ιδιαίτερα παθητικό. Αποδίδουν την αποτυχία τους στη χαμηλή τους ικανότητα περισσότερο και λιγότερο στην ανεπαρκή τους προσπάθεια (Pearl, 1982).

9. Ενίσχυση των κινήτρων

Εσωτερικά

- Διέγερση του ενδιαφέροντος
- Συντήρηση της περιέργειας
- Ενδιαφέρουσες μέθοδοι παρουσίασης
- Προσωπικοί στόχοι

Εξωτερικά

- Σαφείς προσδοκίες
- Σαφής, άμεση, συχνή ανατροφοδότηση (Lepper)
- αξία και διαθεσιμότητα

Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ζαχαρούλα Σμυρναίου.
«Παιδαγωγικά, Κίνητρα, Αμοιβές, Τιμωρία, Τα κίνητρα». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/MATH18/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

- Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:
- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

